

PORADNIK PODHARCMISTRZYŃ

Mistrzynie pracy szarej, mistrzyni pracy porywającej.

Druhno Opiekunko!

Przed Tobą **Poradnik podharc mistrzyń** stworzony specjalnie dla Ciebie w oparciu o wiedzę i doświadczenie instruktorek realizujących i prowadzących próby na podharc mistrzyni. Podharc mistrzyni to instruktorka, która wykazuje mistrzostwo w prowadzeniu jednostki, umiejętnie kieruje zespołem instruktorskim i uczestniczy w kształceniu kadry będąc wychowawcą wychowawców. Jest zarówno mistrzynią codziennej pracy instruktorskiej, jak i działań nadzwyczajnych. Aby osiągnąć takie mistrzostwo potrzebna jest jednak mądra Opiekunka, która poprowadzi instruktorkę w kierunku zielonej podkładki. My chcemy ułatwić Ci to zadanie, ofiarując specjalny poradnik.

Celem tego **Poradnika** jest dostarczenie Tobie, Druhno Opiekunko, konkretnych narzędzi do pracy nad stopniem podharc mistrzyni. Ma on za zadanie określenie i ukazanie ról oraz zadań podharc mistrzyni, przedstawić kwestie techniczne przy zdobywaniu stopnia ale przede wszystkim być źródłem inspiracji - zarówno do układania konkretnych zadań, jak i prowadzenia całego stopnia.

Został on podzielony na trzy części: kwestie techniczne, rola i zadania podharc mistrzyni oraz inspiracje. Część pierwsza zawiera najważniejsze obowiązki kandydatki i opiekunki oraz techniczne wskazówki dotyczące realizacji próby. Tu znajdziesz podpowiedzi dotyczące m. in. roli i zadań opiekunki. Część druga ujęta w formę czytelnej tabelki ukazuje rezultaty zdobywania stopnia. Są to obszary działania podharc mistrzyni, do których powstania i odnalezienia należy dążyć podczas realizacji próby, stanowiące realną podpowiedź kierunków pracy. Ostatnia trzecia część zawiera inspiracje, podzielone na źródło pytań oraz konkretne przykłady. Pytania mają przede wszystkim na celu przygotowanie do rozpisania próby, są punktem wyjścia do dyskusji, mają zwrócić uwagę na różne aspekty próby. Inspirujące przykłady zawierają zaś przykładowe zadania, sposoby realizacji stopnia podharc mistrzyni.

Poznanie obowiązków opiekunki, obszarów działania przyszłej podharc mistrzyni oraz korzystanie z inspiracji ma w realny sposób ułatwić rozpisywanie stopnia układanie próby z kandydatką. Praca z **Poradnikiem** powinna przebiegać w tej kolejności, stanowiąc uzupełnienie do obowiązujących wymagań na stopień podharc mistrzyni.

Życzymy Ci, Druhno Opiekunko, niezapomnianych przeżyć przy rozpisywaniu układaniu i realizacji próby wraz z kandydatką oraz łatwości w prowadzeniu instruktorki do mistrzostwa w pracy instruktorskiej na poziomie podharc mistrzyni, przy pomocy tego oto **Poradnika podharc mistrzyń**.

Redakcja Poradnika

1. KWESTIE TECHNICZNE

Podharc mistrzyni

Punkt wyjściowy	<p>Instruktor w stopniu przewodniczki i wędrowniczki.</p> <p>Podharc mistrzyni to instruktorka, która wykazuje mistrzostwo w prowadzeniu jednostki, umiejętnie kieruje zespołem instruktorskim i uczestniczy w kształceniu kadry.</p>
Obowiązki kandydatki	<p>Wybór opiekunki spełniającej odpowiednie wymagania, zgodnie z własnymi potrzebami.</p> <p>Ułożenie wraz z opiekunką próby na stopień oraz jej przedłożenie Komisji Instruktorskiej w celu akceptacji. – raz w ciągu próby</p> <p>Realizacja stopnia zgodnie z rozpisaną próbą oraz ułożonym harmonogramem zdobywania stopnia.</p> <p>Instruktor zdobywająca ten stopień to samodzielna osoba, która powinna mieć zasadniczy wpływ na kształt swojej próby.</p> <p>Obowiązkiem kandydatki podczas realizacji próby jest aktywne uczestnictwo w kształceniu zastępowych i kształceniu metodycznym oraz czynny udział w życiu grona instruktorskiego.</p>
Obowiązki opiekunki	<p>Opiekunka powinna wykazać się dużą mądrością, delikatnością, ale też stanowczością w pewnych sytuacjach. Jej głównym celem jest przekazanie wiedzy oraz wyszkolenie wychowawczyń wychowawców.</p> <p>Rolą opiekunki będzie przede wszystkim pokazywanie kierunków, w których warto podążać, podpowiadanie miejsc, osób, lektur, w których można znaleźć odpowiedzi na ważne pytania, a nie podawanie gotowych rozwiązań.</p> <p>Opiekunka ma również za zadanie wdrożyć kandydatkę w działanie grona instruktorskiego i pełnienia funkcji wychowawcy wychowawców.</p> <p>Zadaniem opiekunki jest też ciągłe dbanie o dynamiczną realizację próby, m.in. poprzez regularne kontakty ze zdobywającą stopień instruktorką i podsumowanie kolejnych etapów.</p>
Techniczne wskazówki dot. Realizacji próby	<p>Kandydatka wraz z opiekunką mają obowiązek pojawić się na Komisji zatwierdzającej oraz zamykającej stopień. Podobnie w przypadku zmiany zadań, przedstawionych Komisji do akceptacji.</p> <p>Kontakt opiekunki z kandydatką nie powinien ograniczać się do w/w spotkań - zadaniem obydwu stron jest ułożenie indywidualnego harmonogramu zdobywania stopnia, ustalenie częstotliwości wspólnych spotkań oraz sposobu rozliczania z kolejnych etapów.</p> <p>Próba z założenia trwać powinna do 2 lat, stąd spotkania opiekunki z kandydatką powinny odbywać się co najmniej raz na kwartał.</p> <p>Raport ze zdobywania stopnia przed wysłaniem Komisji Instruktorskiej winna zatwierdzić opiekunka.</p> <p>Obowiązkiem opiekunki jest dostarczenie odpowiedniej opinii do KI. Zaś obowiązkiem kandydatki jest dopilnowanie aby reszta opinii wpłynęła w odpowiednim czasie do Komisji.</p> <p>Opiekunka wnioskuje do KI o zamknięcie stopnia. W uzasadnionych przypadkach może wnioskować sama kandydatka.</p>

2. TABELA - ZADANIA I KOMPETENCJE PODHARC MISTRZYNI

Tabela, która znajduje się na następnych stronach ma być pomocą zarówno przy planowaniu próby na stopień, jak i w jej przebiegu czy nawet podsumowaniu. Prezentuje ona sylwetkę podharcmistrzyni na różnych możliwych obszarach jej działania - począwszy od drużyny, poprzez działania na poziomie hufca, chorągwi aż do tych na poziomie Związku. Tak więc mówi niejako o "efekcie końcowym", o tym jaką podharcmistrzą chcielibyśmy ukształtować.

Takie ujęcie daje pełny obraz możliwości/obowiązków, jakie mogą stanąć przed instruktorką w stopniu podharcmistrzyni. Pozwala dostrzec różne pola działania, daje okazje do refleksji nad tym, co kandydatka na podharcmistrzą już potrafi i w czym się sprawdza, jak również i nad tym, co jeszcze powinna udoskonalić. Nie należy natomiast odczytywać, że podharcmistrzyni pełni wszystkie te funkcje, jednak mieć świadomość, że każda z nich może być polem jej działalności.

Tabela podzielona jest na 3 główne części:

1. Funkcja - ujmuje możliwe do pełnienia przez podharcmistrzą funkcje.
2. Działania/zadania - tu wyszczególnione są konkretne obowiązki, jakie podharcmistrzyni podejmuje w ramach danej funkcji.
3. Kompetencje - czyli wszystko to, czego możemy spodziewać się po podharcmistrzyni w zakresie jej:
  - wiedzy
  - umiejętności
  - postaw

ZADANIA I KOMPETENCJE PODHARCMISTRZYNI

Kim jest podharcmistrzyńi Role jakie może podjąć podharcmistrzyńi	Działania/zadania	kompetencje		
		wiedza	Umiejętności	postawy
<ul style="list-style-type: none"> • Komendantka obozu 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kompletuje kadrę ☐ Pracuje z kadrą (przed, w trakcie i po obozie) ☐ Planuje pracę obozu (pod kątem organizacyjnym i wychowawczym) ☐ Prowadzi proces wychowawczy przed, w trakcie i po obozie ☐ Píše wniosek do Kuratorium Oświaty ☐ Zatwierdza obóz ☐ Reprezentuje ZHR przed instytucjami zewnętrznymi, kontaktuje się z otoczeniem zewnętrznym ☐ Reprezentuje ZHR przed rodzicami uczestników obozu ☐ Dbą o bezpieczeństwo na obozie ☐ Rozlicza obóz 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna przepisy wewnętrzne i zewnętrzne dotyczące organizacji obozu- potrafi je interpretować, stosować się do nich, jest świadoma konsekwencji niezgodnego z nimi postępowania. • Zna obowiązki komendantki obozu. • Zna zasady przygotowania obozu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie zespołu zadaniowego • Podział zadań • Egzekwowanie wykonania zadań • Kontakt z instytucjami zewnętrznymi (w tym rozmowy, negocjacje) • Zachowanie w sytuacjach kryzysowych (także w kontekście personalnym) 	<p>Odpowiedzialność za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestników obozu • kadrę obozu • sprzęt • finanse

Opiekunka prób na stopnie	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązuje i dba o relację z podopieczną • Układa próbę wraz z kandydatką • Czuwa nad przebiegiem próby, motywuje do działania • Towarzyszy w próbie (co wymaga też rozwoju samej opiekunki) • Współpracuje z KI / Kapitułą • Kontaktuje się z przełożonymi kandydatki 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i rozumie rolę opiekunki próby na stopień • Zna regulaminy stopni • Zna sposób funkcjonowania KI / Kapituły 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikatywność i otwartość na drugiego człowieka (od pierwszego spotkania, nawiązania kontaktu do umiejętności rozmowy na trudne tematy i zadawania trudnych pytań) • Wyznaczanie zadań adekwatnych do celów (dot. kandydatki) i potrzeb (dot. środowiska) • Motywowanie do działania • Obiektywna ocena analiza próby 	<ul style="list-style-type: none"> • gotowość do własnego rozwoju • Zaangażowanie w próbę jako ukierunkowanie, ale nie narzucanie własnych rozwiązań • Wspieranie decyzji podopiecznej bez namawiania do ich zmiany
Drużynowa	<ul style="list-style-type: none"> • Praca w Radzie Hufca • Podejmowanie działań na rzecz innych/słabszych drużyn • Organizacja kursów zastępowych • Wypracowywanie i stosowanie nowatorskich rozwiązań metodycznych • Dzielenie się doświadczeniem i wypracowanymi przez siebie rozwiązaniami metodycznymi z innymi instruktorkami 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna sposoby tworzenia narzędzi metodycznych • Zna zasady planowania strategicznego • Zna regulamin hufca/obwodu (funkcje, zasady działania) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie nowych rozwiązań metodycznych • Współpraca w zespole instruktorskim • Dyskusowanie, argumentowanie, przedstawianie stanowiska w danej sprawie • Prezentowanie pomysłów/rozwiązań szerszemu forum 	<ul style="list-style-type: none"> • Otwartość na potrzeby innych drużynowych i drużyn, gotowość do odpowiadania na nie • Świadomość roli doświadczonej instruktorki w środowisku hufca • Odpowiedzialność za zespół: świadomość możliwości wpływania na to, co dzieje się w hufcu (przyjmowanie w tej kwestii aktywnej postawy)

	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie następczyń, promowanie instruktorek do pracy na forum hufca • Tworzenie długoterminowego planu pracy dla swojej drużyny/szczepu 			
Hufcowa	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawdza plany pracy drużyn (roczne i obozowe) • Wizytuje drużyny i gromady, przeprowadza z nimi kategoryzację • Całościowo organizuje pracę hufca (wraz z koordynowaniem kapituły, szkoły zastępowych, sekcji) • Jest opiekunką prób na stopnie • Pracuje z drużynowymi metodycznie i wychowawczo • Współpracuje z innymi hufcowymi w mieście/chorągwi • Wkomponowuje pracę hufca w potrzeby lokalnego środowiska • Potrafi współpracować z władzami miasta, parafią, szkołami i innymi instytucjami na poziomie potrzeb hufca 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna różnorodność form w stosowaniu metody harcerskiej • Wie, jak pisać plany pracy • Zna swoje środowisko lokalne (władze, media, potrzeby, miejsca i instytucje, do których można się zgłosić w razie potrzeby) • Realnie ocenia aktualną sytuację swojego środowiska harcerskiego (stan drużyn, drużynowych) • Zna program i działania podejmowana przez chorągiew oraz Organizację Harcerek • Zna następujące regulaminy: drużyny harcerek, wędrowniczek, 	<ul style="list-style-type: none"> • Pisanie planu pracy • Rozpisywanie układanie prób na stopnie harcerskie i instruktorskie • Sprawdzanie planu pracy • Udzielanie informacji zwrotnej na temat planu pracy • Wychodzenie z propozycjami różnych rozwiązań (w odniesieniu do swoich jednostek) • Umiejętność porozumiewania się z przedstawicielami różnych instytucji (np. szkoły, kuratorium, itp.) • Dobór narzędzi do rozwoju drużynowych i drużyn • Dostrzeganie potencjału innych (i proponowanie odpowiednich w tym 	<ul style="list-style-type: none"> • Otwartość na współpracę z innymi • Dbłość o własny rozwój - bycie przy tym wzorem dla innych drużynowych • Odpowiedzialność za swoje drużynowe • Terminowość, słowność, dbłość o szeroko rozumiany porządek, dokładność, skrupulatność (w kontekście przykładu własnego i uczy tego drużynowe, bo sama ma to wypracowane) • Konsekwencja w egzekwowaniu wykonywania zleconych zadań

	<ul style="list-style-type: none"> • Reprezentuje hufiec w mediach, stara się o nagłośnienie organizowanych przedsięwzięć 	<p>gromady zachowawczej, hufca, stopni harcerskich oraz instruktorskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna dokumenty kategoryzacyjne 	zakresie działań)	
<p>Członkini Rady Chorągwi</p> <p>(zaleca się, by referentką była jednak harcmistrzyni? Naprawdę?)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje sytuację w danym pionie i na tej podstawie przedstawia nowe rozwiązania i plany działania • Potrafi dobierać narzędzia metodyczne do potrzeb środowiska, proponuje nowe rozwiązania • Współpracuje z hufcowymi • Potrafi zorganizować akcje na poziomie całej chorągwi - zarówno na poziomie organizacyjnym jak i merytorycznym • Jest animatorką życia instruktorskiego (DMB etc.) • Tworzy zespół referatu • Potrafi współpracować w grupie zarówno jako jej członek (w radzie chorągwi) jak i jej animator (w referacie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest mistrzynią w swojej metodyce • Zna sytuację w różnych środowiskach znajomość założeń wychowawczych, programu chorągwi, regulaminu kategoryzacji, drużyn, arkuszy wizytacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Umiejętności komunikacyjne i współpracy w różnych rolach w grupie • pisanie planów pracy • przeprowadzanie analiz między środowiskami, dobra organizatorka • wychodzi ze swoimi propozycjami rozwiązań 	<ol style="list-style-type: none"> 1. rozwój własny 2. wrażliwość na różnice między środowiskami, otwartość na różnorodność 3. odpowiedzialność za drużynowe i hufcowe (za ich rozwój metodyczny)
<p>Członkini kadry kształcącej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizuje, przygotowuje, planuje i realizuje kursy oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna metody kształcenia? szkoleniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie metod szkoleniowych i 	<ul style="list-style-type: none"> • Dbłość o swój rozwój poprzez uczestnictwo w

	<p>warsztaty (metodyczne i in.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowuje i prowadzi zajęcia wynikające z potrzeb kursu • Opracowuje programy kształcenia na poziomie hufca i referatu • Opracowuje materiały szkoleniowe kształceniowe • Kompletuje kadry kursów, warsztatów oraz kieruje zespołem szkoleniowym kształceniowym • Współpracuje w zespole szkoleniowym 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna regulaminy ZHR związane z kształceniem • Posiada wiedzę związaną z warsztatem trenerskim, planowaniem szkoleń kształcenia, tworzeniem programów szkoleniowych 	<p>prezentacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • planowanie szkoleń kursów i określanie potrzeb szkoleniowych • ewaluacja szkoleń procesu kształcenia • korzystanie z narzędzi audiowizualnych w szkoleniu nie lepiej z metody harcerskiej? Albo pogodzenie obu? • Tworzenie skryptów czego? Zajęć, kursu? • prowadzenie grupy szkoleniowej – co to znaczy? 	<p>warsztatach KKK i kursach specjalistycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otwartość w dzieleniu się własnymi doświadczeniami • Otwartość na doświadczenia i zdanie innych
Uczestniczka demokracji w ZHR	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywnie i świadomie uczestniczy we wszelkich formach demokratycznego funkcjonowania ZHR • Wybiera i rozlicza władze • Sporządza sprawozdanie z pełnionych obowiązków • Prowadzi spotkania formalne 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna procedury demokratyczne i zasady prowadzenia zebrań formalnych • Zna regulaminy i struktury władz w ZHR • Zna grono instruktorskie z okręgu/obwodu, w którym działa • Zna zasady pisania sprawozdań i terminów ich przedkładania 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi wypowiedzieć się na forum, przedstawiać swój punkt widzenia, stosując przy tym dobrą argumentację • Potrafi aktywnie słuchać – to na pewno w tym obszarze? 	<ul style="list-style-type: none"> • Odwaga wypowiedzania się na forum publicznym • Odwaga cywilna – wyrażanie swojego zdania • Pozytywna i aktywna postawa wobec wypracowywania demokratycznych rozwiązań podczas dyskusji na forum • Odpowiedzialność za własne wybory i świadomość ich

Ekonom (np. członkini zarządu)	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie pieniędzy na działalność 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna przepisy i regulaminy odpowiednich instytucji państwowych oraz prywatnych, potrafi je stosować – o jakie regulaminy chodzi? • Wie, gdzie znaleźć informacje nt. możliwych dotacji, grantów GRANTów itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Umiejętność pisania wniosków o dotację i jego rozliczania 	<p>konsekwencji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczciwość w rozliczaniu wniosków, unikanie nieprzepisowego wydawania pieniędzy
Rozwój własny	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie wyznacza sobie pola służby • Dbą o samorozwój na wielu płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna potrzeby środowiska harcerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Określanie celów w rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozytywne nastawienie do pełnionej służby • Postrzeganie własnego rozwoju w perspektywie służby innym

3. INSPIRACJE

Myśląc o stopniu podharc mistrzyni mamy na uwadze nie tylko jej umiejętności organizatorskie instruktorki, ale chcemy także, by była ona przykładem postępowania dla innych, oczekujemy od niej pewnej postawy. Zgromadzone poniżej pytania mogą być pomocą w rozwianiu pewnych wątpliwości dotyczących naszej podharc mistrzyni. Opiekunka być może nie zawsze dobrze zna swoją podopieczną, ale ponieważ podejmuje się pieczy nad jej próbą, powinna zadać sobie trud poznania jej, dowiedzenia się czy kandydatka wpisuje się w sylwetkę podharc mistrzyni. Celem poniższych pytań jest pobudzenie do refleksji nad pewnymi obszarami. Nie chodzi o to, by wszystkie je zadać kandydatce, ale być może znajdą się wśród nich takie, które akurat warto wykorzystać, oraz takie, na które nie znamy odpowiedzi, a wydają nam się istotne.

JA I DRUGI CZŁOWIEK

1. Czy w rozmowie/dyskusji stara się zrozumieć punkt widzenia rozmówcy?
2. Czy potrafi w rozmowie podejmować taktownie trudne tematy?
3. Czy zdarza się jej plotkować na temat innych ludzi?
4. Czy ocenia ludzi powierzchownie? Czy stara się zrozumieć sytuację?
5. Czy potrafi w każdym dostrzec pozytywną cechę pomimo pojawiających się uprzedzeń?
6. Czy podejmuje próby rozwiązywania sytuacji konfliktowych? Czy wychodzi z inicjatywą, ma szczerą wolę rozwiązania, bez wydawania osądów?
7. Czy odpowiedzialnie podchodzi do relacji z wybrankiem serca? Jest szczerą i uczciwą w relacji?
8. Czy odpowiedzialnie podejmuje decyzje o wchodzeniu w związek?
9. Czy wie czym różni się świat psychiczny mężczyzny od kobiety? Czy stara się tego dowiedzieć?
10. Czy zna i stosuje się do zasad dobrego dialogu?
11. Czy zna różne bariery komunikacyjne i umie je rozpoznać?
12. Czy zna mechanizmy konstruktywnego krytykowania? konstruktywnej krytyki?
13. Czy potrafi być asertywna?
14. Czy potrafi jasno sprecyzować swoje oczekiwania wobec rozmówcy?
15. Czy potrafi nazywać swoje odczucia i wrażenia nie krzywdząc przy tym drugiej osoby?
16. Czy potrafi pomóc innym w dostrzeżeniu ich potrzeb fizycznych, psychicznych i intelektualnych w sposób przyjacielski?

JA I ZESPÓŁ

17. Czy kierowała zespołem instruktorek na swoim poziomie podczas wykonywania jakiegoś zadania?
18. Czy potrafi wymagać od innych i od siebie, dzielić pracę, przestrzegać terminów motywować innych do pracy?

19. Czy umie słuchać argumentów innych?
20. Czy ma własne pomysły na rozwiązywanie jakichś problemów i nie wstydzi się ich zaprezentować?
21. Czy jednocześnie umie wysłuchać propozycji innych, dostrzec ich dobre strony i przyjąć? Lub czy umie w delikatny i taktowny sposób skrytykować pomysły innych jeśli stanowczo się z nimi nie zgadza?
22. Czy zdarza jej się brać na siebie zadania, które mogłaby powierzyć innym tylko dlatego, że wie że będzie to lepiej i szybciej zrobione?
23. Czy przygotowuje kogoś do objęcia swojej funkcji?
24. Czy często trzeba ją prosić i przekonywać żeby podjęła się jakiegoś zadania?
25. Czy potrafi sama zaproponować jakieś działanie na poziomie hufca/szczepu/namiestnictwa (wyższym niż drużyna), które wynika z jej obserwacji?
26. Czy zapytana potrafi określić jakieś problemy drużyn/gromad i zaproponować działanie mogące poprawić sytuację?
27. Jak komunikuje się ze swoim zespołem (rozmowa, telefon, maile)?
28. Czy umie rozróżnić sprawy, których nie wypada poruszać przez telefon bądź maila, a jedynie w czasie bezpośredniego spotkania?
29. Czy ma czas na spotkania "na żywo" i rozmowy w cztery oczy jeśli zachodzi taka potrzeba?

JA I BÓG/WIARA

30. Czy w każdą niedzielę przystępuje do komunii świętej?
31. Czy w ciągu dnia znajduje czas na codzienną modlitwę, rozmowę z Panem Bogiem?
32. Czy szuka dla siebie najlepszego sposobu modlitwy indywidualnej?
33. Czy odwiedza Jezusa w tabernakulum (łac. namiot) poza niedzielną Mszą Św.?
34. Czy myślała o znalezieniu/ znalazła stałego spowiednika?
35. Czy pamięta o modlitwie za bliskich zmarłych? Może lepsze słowo ogólne, np. świadectwo?
36. Czy próbuje czytać Pismo Święte? **Raczej może coś o etyce chrześcijańskiej?**

JA I RODZINA

37. Czy ma czas na spotkania z rodziną?
38. Jakie ma stałe obowiązki w domu?
39. Jak zachowuje się w rodzinie? Jak włącza się w życie rodzinne? Jak jako dorosłe już dziecko próbuje odciążyć, pomóc rodzicom?
40. Czy pamięta o starszych i samotnych członkach swojej rodziny i dalszej rodziny, czy też kręgu znajomych? Czy pamięta by wysłać do nich kartkę, odezwać się od czasu do czasu?
41. Jak spełnia się w roli żony, matki?

42. Czy dba, by mieć czas/sposobność na szczerze rozmowy z bliskimi?

JA

43. Czy rozsądnie podejmuje nowe obowiązki, uwzględniając przy tym swoje możliwości czasowe?

44. Czy jej studia bądź praca są zgodne z jej zainteresowaniami i umiejętnościami?

45. Czy rozwija swoje umiejętności poprzez kursy bądź samodzielną systematyczną pracę?

46. Czy potrafi dzielić się swoją wiedzą i umiejętnościami z innymi?

47. Czy jest świadoma swoich talentów?

48. Czy potrafi wymienić swoje wady, wie nad którymi z nich może popracować i w jaki sposób?

49. Czy rozlicza się ze swoich postanowień?

50. Czy wie, co jest w stanie wyprowadzić ją z równowagi? Czy próbuje różnych metod radzenia sobie ze stresem/gniewem?

51. Czy jest świadoma swojej emocjonalności? Czy wie, jakie sytuacje wywołują u niej określone emocje? Jak reaguje na sytuacje stresową, konfliktową?

52. Czy potrafi nazwać emocje, które przeżywa?

53. Czy zdarza jej się nie mówić prawdy, aby uniknąć kary/konfliktu?

54. Czy i co robi, by odnaleźć swoje powołanie?

55. Czy regularnie obserwuje swoje zachowanie w obecności mężczyzn?

56. Czy zdarza jej się przeklinać? Czy potrafi powściągać nerwy?

57. Jaki ma sposób na poprawę własnego nastroju? Czy potrafi rozweselić swoich bliskich?

58. Czy w ciągu dnia znajduje czas dla siebie?

59. Czy dba o zdrowie swojego ciała?

60. Jaką ostatnio przeczytała książkę?

61. Czy uprawia sporty? Dbą o swoją aktywność fizyczną?

62. Czy jej tryb życia pozwala na regularne odżywianie?

63. Czy zdrowo się odżywia?

64. Czy przygotowuje samodzielnie posiłki?

MÓJ WIZERUNEK

65. Czy dba o to, by ubierać się adekwatnie do sytuacji? Czy pamięta, by jej strój wyglądał kobieco, ale nie prowokująco?

66. Czy ma świadomość tego, że także swoim ubiorem daje przykład harcerkom i młodszym instruktorkom?

67. Czy potrafi ubiorem, makijażem podkreślić to, że jest kobietą?
68. Czy dba o to, by "porządnie" schludnie i regulaminowo wyglądać w mundurze?
69. Czy uczy i wymaga od swoich harcerek, by "porządnie" wyglądać w mundurze?
70. Czy szanuje swój mundur - pamięta, by go składać, dba o jego czystość etc.?
71. Czy umie swoim strojem podkreślić wagę uroczystości rodzinnych (imieniny, urodziny, rocznice, Pierwsza Komunia Święta, chrzciny, itp.)?
72. Czy posiada/ poszukuje swojego stylu, w którym czuje się dobrze i pewnie?
73. Czy umie poprowadzić zebranie z rodzicami? Czy radzi sobie ze stresem, który może w czasie tej okoliczności wystąpić?
74. Czy wie, jak się zaprezentować przed rodzicami zuchów bądź harcerek?
75. Czy nie unika kontaktu z rodzicami harcerek/zuchów?
76. Czy potrafi rozmawiać i nie ucieka od kontaktów z dyrekcją szkoły, w której działa jej jednostka?
77. Czy zdjęcia umieszczane przez nią na portalach internetowych przystoją instruktorce?
78. Czy statusy i komentarze, które zostawia w internecie są "na miejscu"?
79. Czy jest świadoma, że bycie instruktorką czyni ją w pewien sposób "osobą publiczną"?
80. Czy w czasie spotkań bądź imprez w środowisku pozaharcerskim zachowuje postawę instruktorską?
81. Czy w codziennym życiu (w sklepie, na ulicy) jest w stosunku do innych miła i życzliwa?
82. Czy otwarcie ujawnia swój światopogląd, harcerski system wartości i nie wstydzi się go w żadnym środowisku w którym przebywa? Czy otwarcie o nim mówi? Czy widać, że nim żyje?

I JESZCZE TAKIE PYTANIA:

83. Co myśli na temat mieszkania ze sobą przed ślubem? seksu przedmałżeńskiego?
84. Czy nie zaniedbuje studiów, szkoły, pracy z powodu zadań harcerskich?
85. Czy zapoznaje się z naturalnymi metodami planowania rodziny?
86. Czy zna fachowe określenia w swojej dziedzinie (związane z kierunkiem studiów, zainteresowaniami)?
87. Czy zwraca uwagę na to, jak wypowiadają się zuchy/harcereki/inne instruktorki, ale także i znajomi/rówieśnicy oraz czy reaguje na wulgarne bądź niestosowne w danej sytuacji wyrażanie się/zachowanie?

Druhno opiekunko!

Zadanie każdej opiekunki nie jest proste, zwłaszcza jeśli pełni się tę rolę po raz pierwszy. Choć czasem, to właśnie kolejna z rzędu próba sprawia nam problem. Czasem podopieczna sama w sobie jest dla nas wyzwaniem, czasem jest osobą bardzo nam bliską, której potrzeby znamy, czasem jest prawie obca i nieznana. Poniżej kilka konkretnych pomysłów na to jak można urozmaicić pracę ze swoją podopieczną. Są to pomysły o tyle sprawdzone, że nadesłane głównie przez instruktorki, które jako podopieczne wyjątkowo odczuły obecność swoich opiekunek.

- Duże zadanie, do którego przygotowuje próba

“Zwieńczeniem” mojej próby stopnia phm. było zorganizowanie konferencji chorągwi na temat historyczny. Plan konferencji (rzecz jasna trochę inny) powstał w ramach kursu podharc mistrzyń i moja opiekunka stwierdziła, że nie warto żeby zmarnował się dobry pomysł. Dodatkowo przygotowała mnie do tego zadania, czy raczej oswoiła z nim w ten sposób, że podczas wyjazdu instruktorek do Lwowa organizowałam małe zajęcia o tematyce nawiązującej do późniejszej konferencji.

Bardzo dobrym pomysłem jest wykorzystywanie tego, co dzieje się na kursie i wplatanie tego w próbę. Wymaga to współdziałania opiekunki z kadrami kursu i SI, ale daje podopiecznej poczucie spójności działania. Ponadto uczy też, że pomysły mogą zostać wcielone w życie.

phm. Małgosia Wczelik

- Prawa ręka opiekunki

Moja opiekunka włączała mnie w różne działania, za które ona sama była odpowiedzialna. Prowadziłam razem z nią różne zajęcia (np. warsztaty dla opiekunek stopni), czasem ja musiałam coś przygotować, czasem tylko miałam coś zrobić, ale na pewno wiedziałam, co się dzieje w chorągwi i co robią instruktorki.

phm. Hanna Tucznio

- Kronika

Podczas próby musiałam prowadzić “kronikę”. Od dzieciństwa nie lubiłam pamiętników i kronik, więc na szczęście wymagania mojej opiekunki ograniczyły się do zbierania wszystkiego, co robiłam podczas realizacji mojej próby (nie tylko tego, co z niej bezpośrednio wynikało, a także dokumentacja moich zupełnie nie-harcerskich działań). Kiedy spotkałyśmy się podsumowywać okres zdobywania stopnia, sama byłam zaskoczona tym, jak wiele się działo i jak wiele w tym czasie zrobiłam. Nie szłam na Komisję z pustymi rękami;)

phm. Hanna Tucznio

- List

Opiekunka powinna motywować i utrzymywać kontakt. Mi bardzo pomagało jak moja opiekunka w pewnym momencie wysyłała/ podrzucała mi liściki z zadaniami na dany tydzień/ dwa tygodnie. Listy były w ciekawych formach, że aż naprawdę chciało się robić zadania

phm. Alicja Świdorska

- Regularne spotkania

Dobrze jest, gdy kandydatka i opiekunka o próbie rozmawiają częściej niż tylko na KI otwierającej i zamykającej stopień. Warto więc narzucić sobie, że „wali się, pali się”, a przynajmniej raz na dwa miesiące robimy podsumowanie zadań, wyznaczamy kolejne na najbliższy czas, określamy, w jakim punkcie jesteśmy. Spotykać się oczywiście trzeba częściej (ale to już zależy od stopnia zaprzyjaźnienia i zapotrzebowania na swoje

towarzystwo), ale wyznaczyć też konkretne terminy, kiedy rozmawiamy o próbie. Inaczej kończy się na plotkach.

hm. Anna Nowocień-Rega

- Nieustanny rozwój

Warto jest podczas trwania próby, oprócz kontaktów związanych czysto z realizacją próby, dbać o nieustanny obopólny rozwój. Znając kandydatkę - jej potrzeby, aktualne problemy czy marzenia - opiekunka może nieustannie stymulować do rozwoju poprzez podsyłanie ciekawych artykułów/filmów/książek/warsztatów, wspólne przeżycia. Warto takie "dodatkowe" punkty realizować wspólnie, co wzajemnie ubogaca, tworzy żywą więź. Mnie osobiście bardzo pomogło, gdy moja opiekunka od czasu do czasu, przesyłała mi ciekawe linki - idealnie odpowiadające moim potrzebom. Wiedziałam, że nasza współpraca to nie tylko "odpracowanie stopnia", ale wspólne czerpanie od siebie nawzajem. Oczywiście, nie należy kandydatki zasypywać milionem ważnych linków - trzeba wyczuć granicę.

- Wyzwanie

W próbie zawsze powinno znaleźć się zadanie, które dla kandydatki jest wyzwaniem / pokonaniem swoich słabości, ograniczeń. Od zwykłego "nie potrafię ugotować wody - więc nauczę się przygotowywać 2-3 potrawy" po "nigdy nie byłam komendantką - podejmę się organizacji zimowisk". Jeśli dobrze znamy kandydatkę, możemy spróbować razem z nią przełamać pewne słabości - nawet wspólnie podjąć się tego zadania. Dzięki mądrej opiekunce kandydatka może realnie zmienić siebie.

Biała Wilczyca - phm. Magdalena Grochala

- Wymiana doświadczeń i poszerzanie horyzontów

Jako opiekunka standardowo zlecam zadanie wizytacji innej drużyny. Próbę układam stopniowo w zależności od bieżącej aktywności podopiecznej. Najpierw zajmujemy się horyzontem jej aktualnych działań, po wypełnieniu ich treścią wychowawczą i metodyczną przechodzimy do szukania nowych pól aktywności (o ile nie pojawiły się z innej inspiracji niż moja). Staram się w programie próby zawrzeć choć jeden kontakt z instruktorką innej chorągwi w celu wymiany doświadczeń

hm. Katarzyna Bieroń

- Podopieczna w działaniu

Zapoznaję się z jej planem pracy (drużyny czy hufca) i staram się włączyć w co najmniej jedno działanie, w którym ona pełni znaczącą rolę (odwiedzić zbiórkę, obóz, turniej, odprawę, grę, komisję). Konieczne wg mnie jest znalezienie co najmniej jednego pola działania, za które odpowiedzialność ponosić będzie podopieczna (poza prowadzeniem drużyny)

Warunkiem podstawowym też jest wywiązanie się z umiejętności wzorowego prowadzenia drużyny - jeśli się to nie zadziało, a już drużynową nie jest- szukamy możliwości wykazania się przez podopieczną wiedzą i umiejętnościami metodycznymi - choćby podczas prowadzenia zajęć na kursie metodycznym (oczywiście nie po raz pierwszy, gdyż wtedy powinna prowadzić zajęcia wspólnie z kimś, ale już drugi raz może się wiedzą dzielić samodzielnie, konieczna jest obecność kogoś z kadry, by udzielił informacji zwrotnej o poziomie prowadzonych zajęć)

hm. Katarzyna Bieroń